

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3
The 3rd STOU Graduate Research Conference

การยอมรับเทคโนโลยีที่เหมาะสมสำหรับการผลิตมันสำปะหลังของเกษตรกร

ในตำบลหนองกุ่ม อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี

**Farmer Adoption of Appropriate Cassava Production Technology
in Nong Kum Sub-District, Bo Phloi District, Kanchanaburi Province**

บุญยลักษณ์ คำเลืงทอง (Boonyalak Gumleatong) * สีนินุช ขรุทเมือง แสนเสริม (Sineenuch Khrutmuang
Sanserm) ** เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ (Benchamas Yooprasert) ***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรในตำบลหนองกุ่ม อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี (2) ความรู้พื้นฐานและระดับความรู้ที่ได้รับจากแหล่งความรู้ต่างๆ เกี่ยวกับเทคโนโลยีที่เหมาะสมสำหรับการผลิตมันสำปะหลัง (3) การยอมรับเทคโนโลยีที่เหมาะสมสำหรับการผลิตมันสำปะหลัง (4) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยีที่เหมาะสมสำหรับการผลิตมันสำปะหลัง (5) ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการยอมรับเทคโนโลยีที่เหมาะสมสำหรับการผลิตมันสำปะหลังของเกษตรกร

ประชากรที่ศึกษา คือ เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในตำบลหนองกุ่ม อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี ในปีการผลิต 2554/55 จำนวน 303 คน ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 172 คน ทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายโดยการจับสลาก เครื่องมือที่ใช้คือแบบสัมภาษณ์ที่มีค่าความเที่ยงตรงเท่ากับ 0.957 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดอันดับและวิเคราะห์ถดถอยพหุ

ผลการวิจัยพบว่า (1) เกษตรกรมากกว่าครึ่งเป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 51.3 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีประสบการณ์ปลูกมันสำปะหลังเฉลี่ย 8.50 ปี จำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.30 คน พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังทั้งหมดเฉลี่ย 25.02 ไร่ ผลผลิตมันสำปะหลังเฉลี่ย 3.63 ตันต่อไร่ รายได้เฉลี่ย 7,682.55 บาทต่อไร่ รายจ่ายเฉลี่ย 3,238.37 บาทต่อไร่ (2) เกษตรกรมีความรู้เฉลี่ยในระดับมากที่สุด และระดับความรู้ที่ได้รับจากแหล่งความรู้ต่างๆ ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย แหล่งความรู้ที่ได้รับ ด้านสื่อมวลชน ในระดับมาก จากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรของรัฐ และเพื่อนบ้าน ด้านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ในระดับมาก จากการจัดฝึกอบรมของหน่วยงานภาครัฐ และการศึกษาดูงาน ด้านสื่อมวลชน ในระดับมาก จากเอกสารของหน่วยงานราชการ (3) เกษตรกรยอมรับเทคโนโลยีที่เหมาะสมในเชิงความคิดเห็นระดับมากที่สุดและเกษตรกรมากกว่าสี่ในห้ามีการยอมรับในเชิงปฏิบัติ (4) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยีที่เหมาะสมในเชิงความคิดเห็น ได้แก่ ประสบการณ์ในการปลูกมันสำปะหลัง ความรู้พื้นฐาน และ จำนวนแรงงานในครัวเรือน (5) ปัญหา ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อเสนอแนะ ได้แก่ ควรจัดให้มีแหล่งพันธุ์ดีและควรฝึกอบรมให้ความรู้เรื่องการคัดเลือกพันธุ์ดีและวิธีการสุ่มวัดเปอร์เซ็นต์แป้งก่อนการเก็บเกี่ยว ควรทำฝนเทียมในช่วงฝนแล้งหรือฝนทิ้งช่วง ควรปรับให้ค่าจ้างแรงงานถูกลง ควรมีการสนับสนุนสารเคมีแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังแก่เกษตรกรเป็นประจำ

คำสำคัญ การยอมรับเทคโนโลยีที่เหมาะสม การผลิตมันสำปะหลัง ต.หนองกุ่ม อ.บ่อพลอย จ.กาญจนบุรี

* นักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช bun-ya-lak@hotmail.com

** รองศาสตราจารย์ประจำสาขาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช sineenuch.san@stou.ac.th

*** รองศาสตราจารย์ประจำสาขาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช benchamas.yoo@stou.ac.th

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3
The 3rd STOU Graduate Research Conference

Abstract

The objectives of this study were to study (1) social and economic factors of farmers in Nong Kum Sub-District, Bo Phloi District, Kanchanaburi Province; (2) their fundamental knowledge and the level of their knowledge transferred from various sources about appropriate technology for cassava production; (3) their adoption of appropriate technology for cassava production; (4) factors relating to their adoption of appropriate technology for cassava production; and (5) their problems and suggestions on their adoption of appropriate technology for cassava production.

The population in this study was 303 farmers who had planted cassava in Nong Kum Sub-District, Bo Phloi District, Kanchanaburi Province in the production year 2011/2012. 172 samples were selected by using simple random sampling methodology. The data collecting process was interviewing by using interview form. The statistical methodology used to analyze the data were frequency, percentage, minimum value, maximum value, mean, standard deviation, range, and multi-regression analysis.

The findings of this study were as follows: (1) more than half of the studied farmers were male. Their average age was 51.3 years. They were educated at primary level. They had experience in cassava production at average 8.50 years. They had labor at average 2.30 persons. The size of their area used for planting cassava was 25.02 Rai. Their cassava productivity was 3.63 tons/Rai. Their average income was 7,682.55 Baht/Rai, while their average expenditure was 3,238.37 Baht/Rai. (2) the studied farmers had fundamental knowledge at the most level, while the level of their knowledge transferred from various sources was at a little level. Source of knowledge they acquired at high level from the individual media were the government's agricultural extension officials and their neighbors. Also from events media, they rated at high level from trainings organized by government agencies and study visit. All the same, they rated the mass media at high level from official documents of government agencies. (3) the studied farmers adopted the appropriate technology for cassava production in theory at the most level and more than four-fifths of them adopted it in their real practice. (4) the factors relating to their adoption of the appropriate technology for cassava production in theory were their experience in cassava production, their fundamental knowledge, and the quantity of their labor. And (5) they had problems in the adoption of the appropriate technology for cassava production at medium level. Their suggestions on their adoption of appropriate technology for cassava production were as follows: They should have been supplied with sources of good cassava tribes, and they should have been trained how to select good cassava tribes and how to measure the percentage of the powder of their cassavas before harvesting them by using a random method, the artificial rain should have been made during dry season or the delay period of rain, the labor wage should have been adjusted to be cheaper, and chemical substances used for immersing the stems of cassava tribes should have been supplied to them regularly.

Keywords: Adoption of Appropriate Technology, Cassava Production, Nong Kum Sub-District, Bo Phloi District, Kanchanaburi Province